

MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

ONOR. IMHALLEF

LAWRENCE QUINTANO

Seduta tas-16 ta' Gunju, 2014

Appell Kriminali Numru. 103/2013

Il-Pulizija

Kontra

Mark Giacchino.

Il-Qorti

Rat l-imputazzjonijiet dedotti kontra Mark Giacchino ta' 38 sena, iben Paul u Maria Carmela, xebba Azzopardi, imwieled fl-24 ta' Lulju 1974 u residenti ġewwa fond numru 61 Madonna ta' Pinu Triq L.Casolani, Birkirkara u detentur tal-karta tal-identita' bin-numru 409874(M).

Kopja Informali ta' Sentenza

Akkużat talli fit-03 ta' Frar 2013 ben l-4.30 u s-s7.00 ta' wara nofs in-nhar ġewwa dawn il-gzejjer u fix-xhur ta' qabel din id-data:

1. Permezz ta' xi network jew apparat ta' komunikazzjoni elettronika hedded li jaghmel xi reat u kif ukoll ghamel uzu mhux xieraq bih (Art 49(a)(c) tal-Kap 399 tal-Ligijiet ta' Malta);
- 2 . Bl-imġieba tieghu ikkaguna lil martu Olyana Giacchino biza' li ser tintuza vjolenza kontriha jew kontra il-proprjeta' taghha jew kontra l-persuna ta' membri tal-familja taghha (Art 251B tal-Kap 9, tal-Ligijiet ta' Malta);
- 3 . Gab ruhu b'mod li ta fastidju lil martu Olyana Giacchino u / jew membri tal-familja taghha meta kien jaf jew missu kien jaf li l- agir tieghu kien ta' fastidju gahl dawn il-persuni (Art 251A tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta);
4. Bil-kliem ingurja jew hedded bil-mewt lil martu Olyana Giacchino u / jew membri tal-familja taghha (Art 339(1)(e) tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta);

Talli fit-03 ta' Frar 2013 ben l-4.30 u s-7.00 ta' wara nofs in-nhar ġewwa dawn il-Gzejjer:

5. Volontarjament kiser il-bon ordni jew il-kwiet tal-pubbliku (Artikolu 338(ee)) tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta;
6. Saq vettura tal-ghamla BMW bin-numru ta' registrazzjoni DRN 180 b' manjiera traskurata, bla kont u perikoluza (Art 15 tal-Kap 65 tal-Ligijiet ta' Malta);

Kopja Informali ta' Sentenza

7. Saq vettura tal-ghamla BMW bin-numru ta' registrazzjoni DRN-180 b' velocita' eccessiva (Reg 127 tal-L.S. 65.11);

8. Kellu fil-pussess tieghu strument li jaqta' u bil-ponta minghajr permess tal-Kummissarju tal-Pulizija ; (Art 6 tal-Kap 480 tal-Ligijiet ta' Malta).

Il-Qorti kienet gentilment mitluba illi f'kaz ta' htija, tiskwalifika lill-imsemmi Mark Giacchino milli jkollu jew jottjeni xi licenzja tas-sewqan għal perjodu li jidhrilha xieraq.

Il-Qorti hija wkoll mitluba

Rat is-sentenza tal-14 ta' Frar 2013 li fiha l-Qorti tal-Maġistrati lliberat lill-imputat (illum appellant) mill-imputazzjonijiet dedotti kontrih.

Rat l-appell tal-Avukat Ġenerali intavolat fl-4 ta' Marzu 2013 li fih huwa qal li kien aggravat b'din is-sentenza.

Skont l-Avukat Ġenerali, fis-seduta tal-14 ta' Frar 2013, filwaqt li l-Qorti kienet infurmata li l-ufficjal prosekutur Robert Vella kien qiegħed f'Awla oħra fil-mument meta ssjeħet il-kawża, l-avukat tal-imputat Giacchino infurmat lill-Qorti li s-sinjura Olyana Giacchino ma xtaqitx tipprosegwi bil-proċeduri kontra żewġha. Wara li l-Qorti semgħet lil Olyana Giacchino tiddikjara dan fuq il-pedana tax-xhieda u tiddikjara li ma xtaqitx tixhed kontra żewġha, l-Ewwel Qorti pprosegwiet biex tillibera lill-imputat minn kull imputazzjoni.

Kopja Informali ta' Sentenza

L-Avukat Ġenerali jissottometti li l-aggravji tiegħu huma li (i)l-Qorti tal-Maġistrati għamlet enunċjazzjoni żbaljata tal-liġi proċedurali; (ii) ma ppermettix is-smiġħ ta' provi oħra fil-konfront tal-imputat.

Għalhekk l-Avukat Ġenerali talab li din l-Qorti tirrevoka s-sentenza mogħtija fl-ismijiet premessi fl-14 ta' Frar 2013.

L-Avukat Ġenerali ssottometta li l-imputazzjonijiet kollha miġjuba kontra l-appellat huma kollha prosegwibbli ex-ufficio. Huwa rrefera għall-artikoli 373 u 543 tal-Kap 9. Skont is-sentenza 'Il-Pulizija versus Pietru Cutjar' tat-12 ta' Settembru, 1996:

'Meta si tratta ta' xi waħda mill-ipotesijiet ikkontemplata fil-proviso tal-artikolu 373, il-liġi stess tipprovdi li mhux meħtieġa l-kwerela sabiex titmexxa l-azzjoni u li għalhekk l-azzjoni tista' titmexxa ex-ufficio. Ġaladarba ma tkunx meħtieġa l-kwereal, il-maħafra tal-parti leża jew offiża ma tistax tammonta għal rinunzja tal-kwereal fis-sens tal-artikolu 545(1).'

F'dan il-każ il-fatti allegati fl-imputazzjonijiet kollha seħħew fi Triq Pubblika.

Għalhekk il-Qorti tal-Maġistrati qatt ma setgħet taċċetta r-rinunzja tal-azzjoni kriminali mill-vittma. (Ara Il-Pulizija versus Rose Mary Pengelly' tad-29 t'April, 1998.

Barra dan il-proċedura f'ċirkostanzi ta' vjolenza domestika tagħti lok għall-proċedura speċjali u dan skont it-tieni proviso li jidher taħt l-artikolu 543. Il-vittma tista' titlob lill-Qorti biex twaqqaf il-proċeduri iżda l-Qorti **tista'** tiddeciedi li l-proċeduri jitkomplew. Il-Qorti tal-Maġistrati ma jidhirx li mxiet mat-tieni proviso ta' dan l-artikolu.

Fit-tielet lok jdiher li l-Prosekutur ma kienx preżenti waqt is-seduta tal-14 ta' Frar 2013 minħabba li l-kawża ssejthet qabel il-ħin appuntat għas-smiġħ. Il-verbal imkien ma jindika li l-Prosekuzzjoni qalet li kienet għalqet il-provi. Kien hemm xhieda oħra lesti biex jixhdu iżda l-Qorti am tatx ċans li dawn ixhieda jinstemgħu. Barra dan kien hemm l-istqarrija tal-imputat.

Fuq kollox kien hemm akkużi li jaqgħu taħt il-Kap 65 u l-Kap 480.

Kopja Informali ta' Sentenza

Fit-tielet lok, Olyana Giacchino setgħet tixhed u dan skont l-artikolu 635 tal-Kap 9. Għalhekk il-Qorti xorta kelha tobbliga lil din ix-xhud tiddeponi.

Semgħet it-trattazzjoni tal-abbli Prosekutur u tal-abbli difensur.

Ikkonsidrat

Il-Bażi tal-Appell

Li l-ewwelnett għandu jkun stabbilit jekk l-appella tal-Avukat Ġenerali hux radikat f'xi dispożizzjoni tal-artikolu 413 tal-Kap 9.

Minħabba li l-imputazzjonijiet kollha jaqgħu taħt il-kompetenza tal-Qorti tal-Maġistrati, kemm dawk l-imputazzjonijiet kontemplati taħt il-kap 9 kif ukoll dawk ikkontemplati taħt liġijiet speċjali oħra, allura ma japplikax il-paragrafu (ċ) tal-artikolu 413 (1) u lanqas ma japplikaw is-sub-inċizi (2) u (3) tal-artikolu 413.

Fil-fehma tal-Qorti, mill-fatti kif esposti, hawn japplika l-artikolu 413 (1)(b)(vi). Skont il-verbal tal-14 ta' Frar 2013, jirriżulta li l-Prosekutur Spettur Robert Vella ma deherx minħabba li dan kien okkupat quddiem Qorti oħra. Izda deher l-Ispettur Stephen Saliba għall-Prosekuzzjoni. Skont l-istess verbal m'hemmx indikat li l-Prosekuzzjoni kienet għalqet il-provi tagħha. Għalhekk jirriżulta li xhieda tal-Prosekuzzjoni ma kinux imtelligħin jixhdu. Għalhekk il-Qorti ssib li dan l-appell huwa rdikat taħt is-sibinċiż indikat.

Dwar is-sottomissjoni tal-Avukat Ġenerali fil-paragrafu intitolat 'Fir-raba' lok' a fol 32.

Il-Qorti ħasset il-ħtieġa li l-ewwel għandha tittratta din il-parti tal-aggravju sabiex il-pożizzjoni legali tkun ċara. Dan qed isir minħabba ċertu sottomissjonijiet li saru mill-Avukat Ġenerali.

Kopja Informali ta' Sentenza

L-Avukat Ġenerali jissottometti li l-Qorti tal-Maġistrati **kellha** tobbliga lix-xhud Olyana Giacchino tiddeponi u li l-Qorti **kellha** tkompli l-proċeduri minhabba dak li jgħid l-artikolu 543.

Minhabba din is-sottomissjoni, il-Qorti ser teżamina x'jgħid il-verbal a fol 20 u x'jgħidu eżatt id-diversi artikoli tal-liġi li huma rilevanti għall-każ.

Mill-verbal tal-14 ta' Frar 2013 jirriżulta dan li ġej:

'Dehret Olyana Giacchino li ddikjarat li tiġi mart l-imputat, li mhix għaddejja minn separazzjoni, li tixtieq tirtira l-akkużi odjerni u tiddikjara li mhix ser tixhed f'dawn il-proċeduri.

Il-Qorti rat li Olyana Giacchino mhix xhud kompelliibli għalkemm kompetenti u tilqa' t-talba tagħha beix tiġi eżentata.'

L-artikolu 635 tal-Kap 9 jiddisponi kif ġej:

635. (1) B' dak kollu li jingħad fl-artikolu 633, ir-raġel ma jistax jingiebb xhud favur jew kontra martu, u l-mara favur jew kontra żewġha, ħlief meta -

(a) ir-reat ikun sar kontra x-xhud jew kontra l-axxendenti jew id-dixxendenti tiegħu;

(b) fil-każ ta' reati kontra d-disposizzjonijiet tal-Ordinanza dwar il-Qirda tal-Kummerċ fil-Prostituzzjoni,

meta r-raġel jew il-mara tal-parti imputata jew akkużata tkun persuna li fuqha jew dwarha jkun sar ir-reat jew tkun persuna li fuq il-qligħ tal-prostituzzjoni tagħha l-imputat jew akkużat ikun għex;

(c) b' talba tal-imputat jew akkużat għax-xieħda ta' mart jew żewġ l-imputat jew akkużat stess, meta dan jista' jixhed taħt ġurament skont l-aħħar artikolu qabel dan.

Kopja Informali ta' Sentenza

(2) Id-disposizzjonijiet ta' dan l-artikolu jgħoddu wkoll jekk ir-raġel jew il-mara tal-imputat jew akkużat ikunu xhud favur jew kontra wieħed barrani illi jkun għaddej kawża flimkien mar-raġel jew il-mara tax-xhud.

Min-naħa l-oħra l-artikolu 633(2) jgħid hekk:

‘(2) Madankollu, jithalla fid-diskrezzjoni tal-qorti, li tiegħu qies tal-grad ta’ qrubija tax-xhud mid-demem, tal-mod li bih huwa juri li kieku ma jixtieqx jixhed kontra l-mara jew kontra r-raġel, kontra axxendent jew dixxendent, jew kontra fih, oħtu, iz-ziju, in-neputi, u ta’ ċirkostanzi partikulari oħra tal-każ, biex ma għegħelx jixhed ix-xhud illi juri li jixtieq li ma jixhedx kontra persuna li tiġi minnu f’ xi wieħed jew ieħor mill-grad hawn fuq imsemmija.

Waqt li min-naħa l-oħra l-artikolu 543 jgħid hekk:

Il-pulizija tista’ tagixxi, ukoll mingħajr il-kwerela private, f’kull wieħed mill-każijiet li ġejjin:

‘(e) fil-każ ta’ xi reat li jinvolve vjolenza domestika:

Iżda għall-finijiet ta’ dan il-paragrafu “vjolenza domestika” għandu jkollha l-istess tifsira mogħtija

lilha bl-artikolu 2 tal-Att dwar il-Vjolenza Domestika:

Iżda wkoll għandu jkun legali li, wara li jkunu nbew proċeduri fil-qorti bis-saħħa ta’ dan l-artikolu

għal reat imsemmi f’ dan il-paragrafu, vittma allegata ta’ reat li jinvolve vjolenza domestika **tista’** titlob lill-qorti li twaqqaf il-proċeduri kontra l -awtur allegat, u meta ssir talba bħal dik il-qorti tista’ tiddeċiedi u

tordna li l-proċeduri kontra l-awtur allegat jitkomplew, filwaqt li tingħata konsiderazzjoni partikolari għall-aħjar interessi tal-minuri involuti, u għandha tordna li dik it-talba u deċiżjoni jiġu registrati fl-inkartamenti tal-każ.

Fl-aħħarnett il-frazi ‘vjolenza domestika’

Kopja Informali ta' Sentenza

'tfisser kull att ta' vjolenza, anki jekk verbali biss, li jsir minn membru domestiku wieħed fuq membru domestiku ieħor u tinkludi kull omissjoni li tikkaġuna ħsara fizika jew morali fuq ħaddieħor.'

Mill-artikoli jew subinċiżi ta' artikoli magħmula hawn fuq jirriżulta li:

(a) Bis-saħħa tal-artikolu 635 tal-Kap 9, Olyana Giacchino, mart l-imputat, hija kienet tista' tixhed minħabba li hija l-a;llegata vittma;

(b) Bis-saħħa tal-artikolu 633(2), il-Qorti għandha diskrezzjoni jekk iġġegħilx lil Olyana Giacchino tixhed jew le;

(ċ) Bis-saħħa tat-tieni proviso tal-artikolu 543, meta l-vittma allegata ta' reat li jinvolvi vjolenza domestika titlob lill-qorti li twaqqaf il-proċeduri kontra l-awtur allegat, il-Qorti **tista'** tiddeċiedi u tordna li l-proċeduri kontra l-awtur allegat jitkoplew.

(d) Jekk jitkoplewx il-proċeduri jew le, hija fid-diskrezzjoni tal-Qorti. Jiġifieri, lil-proċeduri mhux bilfors jitkoplew kif qed jissottometti l-Avukat Ġenerali.

(e) M'hemm ebda indikazzjoni fil-liġi li l-Qorti għandha ġġiegħel lill-allegata vittma tixhed. Il-proviso tal-artikolu 543 tal-Kap 9 ma jgħidx li għandu jsir hekk u m'hemm ebda deroga mill-artikolu 633(2) tal-istess Kap. Jidher li l-prattika li r-raġel ma jixhidx kontra l-mara u viċi versa mhix Prattika ta' Malta biss jirriżulta mis-sentenza tal-Grand Chamber tal-Qorti Ewropea Dwar id-Drittijiet tal-Bniedem mogħtija fit-3 ta' April, 2012 fl-ismijiet Van der Heijden vs The Netherlands' (Applikazzjoni 42857/05) Silta minn din is-sentenza tgħid hekk:

'24. Article 217 of the Code of Criminal Procedure provides as follows:

"The following shall be excused the obligation to give evidence or answer certain questions:

1°: the relatives in the ascending or the descending line of a suspect or co-suspect, whether connected by blood or by marriage;

2°: the relatives ex transverso [i.e. siblings, uncles, aunts, nieces and nephews, etc.] of a suspect or co-suspect, whether connected by blood or by marriage, up to and including the third degree of kinship;

Kopja Informali ta' Sentenza

3°: the spouse or former spouse, or registered partner or former registered partner, of a suspect or co-suspect.”

The third sub-paragraph formerly applied only to the spouse and the former spouse of a suspect or co-suspect. It was amended to extend the testimonial privilege to the registered partner (or former registered partner) with effect from 1 January 1998, when the Registered Partnership Act (Wet geregistreerd partnerschap) and the Act on the Adaptation of Legislation to the Introduction of Registered Partnership into Book 1 of the Civil Code (Wet tot aanpassing van wetgeving aan de invoering van het geregistreerd partnerschap in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek) entered into force.

*25. As can be inferred from the Explanatory Memorandum (Memorie van Toelichting) to Article 217 of the Code of Criminal Procedure (see Parliamentary Documents, Lower House of Parliament (Kamerstukken II) [1913/14](#), 286, no. 3, p. 108), and from an advisory opinion of the Advocate General endorsed by the Supreme Court in a judgment of 7 December 1999 (National Jurisprudence Number ZD1719, published in *Nederlandse Jurisprudentie* (Netherlands Law Reports) 2000, no. 163), the basis for this testimonial privilege lies in the sphere of the protection of family relations. In accepting the right not to give evidence against a relative, spouse or registered partner, the legislature has acknowledged the important social value of those relationships in society and has sought to prevent witnesses from being faced with a moral dilemma by having to make a choice between testifying, and thereby jeopardising their relationship with the suspect, or giving perjured evidence in order to protect that relationship.’*

Il-Qorti qed tirreferi wkoll għall-paragrafi 34 – 36 tal-istess sentenza.¹

F'każ ta' vjolenza domestika, jekk l-allegat vittma jitlob li ma jitkomplewx il-proċeduri, hija l-Qorti li trid tiddeċiedi tkomplex jew le kif jidher mill-użu tal-kelma 'tista' (may). Imbagħad japplikaw l-aħħar tlitt ivrus tal-proviso.

Ir-raġuni tal-proviso tal-artikolu 543 hija sabiex l-allegat vittma ta' vjolenza domestika jkun aktar protett. Hija l-Qorti li trid tiżen sew jekk talba biex ma jitkomplewx il-proċeduri hix waħda ġenwina jew waħda kkondizzjonata minn biża' jew theddid. Jekk il-Qorti tasal għat-tieni konklużjoni, allura trid tara l-Prosekuzzjoni xi provi oħra għandha ha ssostni l-imputazzjonijiet li għandhom x'jaqsmu mal-imputazzjonijiet li jkollhom x'jaqsmu mal-vjolenza domestika mingħajr ma gġiegħel lil mart l-allegat aggressur tixhed bilfors. Il-Qorti qed tirrepeti li l-Qorti tal-Maġistrati għandha d-diskrezzjoni dwar kif tiddeċiedi u mhux li bilfors isir hekk kif issottometta l-Avukat Ġenerali.

---

¹ F'dan il-każ il-kwistjoni kollha kienet jekk mara kellhiex bilfors tixhed kontra l-partner tagħha. Hija ma kenitx miżżewġa u lanqas ma kienet f'registered partnership. Il-Qorti ma sabitx la darba ma kien hemm xejn xi jzommha li tiżżewwēg jew tkun f'registered partnerships. Ir-registered partnerships diġa' kienu jeżistu fl-Olanda.

Kopja Informali ta' Sentenza

Punti Oħra Mqajma mill-Avukat Ġenerali fl-aggravju tiegħu.

M'hemm ebda dubju li dawn huma proċeduri li jistgħu jittieħdu ex-ufficio. Dan il-komment jgħodd kemm għall-ewwel erba' imputazzjonijiet kif ukoll għall-aħħar erba'. Ma jirriżulta mill-ebda artikolu tal-Liġi li xi imputazzjoni tihtieg il-kwereal; saħansitra waħda minnhom hija espressament eskluża mil-Liġi.

Barra minn hekk, kif issottometta tajjeb l-Avukat Ġenerali, jidher li l-allegati incidenti seħħew fit-triq. F'dan il-każ jgħodd awtomatikament il-proviso tal-artikolu 373 tal-Kap 9.

Għalhekk il-Qorti qed tilqa' din l-ewwel parti tal-aggravju.

It-tieni part tal-aggravju fih overlap mal-ewwel parti imma mhux qed ikun eżatt l-Avukat Ġenerali meta jissottometti li l-Qorti **kellha** tisma' x-xhieda. Kif diġa' ntwera aktar 'il fuq, il-Qorti għandha diskrezzjoni x'għandha tiddeciedi

Għalhekk, il-Qorti, għar-raġunijiet mogħtija meta kkonsidrat ir-raba' punt tal-aggravju mhix tilqa' din il-parti tal-aggravju.

Dwar it-tielet punt, galadarba

- (a) l-Ispettur kien jaqdi dmirijiet oħrajn f'Awla oħra,
- (b) ma għamel ebda dikjarazzjoni li huwa kien għalaq il-provi,
- (c) deher fl-Awla fil-ħin preskritt,
- (d) kien hemm xhieda oħra x'jinstemgħu kif ukoll dokumenti xi jkunu pprezentati u
- (e) kien hemm erba' imputazzjonijiet ta' natura differenti mill-ewwel erbgħa li jinhtiegu tip ta' provi għal kollox differenti mill-provi in konnessjoni mal-ewwel erba' imputazzjonijiet u jirriżulta li dawn il-provi ma nstemgħux,

Isegwi li s-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati ma tistax titqies bħala waħda sħiħa.

Kopja Informali ta' Sentenza

Għaldaqstant, għar-raġunijiet mogħtija f'dawk il-paragrafi fejn din il-Qorti kkonsidrat l-ewwel u t-tielet punt tal-aggravju tal-Avukat Ġenerali, qed tilqa' l-aggravju tal-Avukat Ġenerali u qed tħassar u tirrevoka s-sentenza mogħtija fl-ismijiet premessi fl-14 ta' Frar 2013. Il-Qorti qed tordna li l-proċess għandu jintbagħat lura lill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali, sabiex jinstemgħu l-provi kollha u tingħata sentenza sħiħa. Il-Qorti qed tirrakkomanda li dawn il-provi jkunu reġistrati.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----